

Regeringskansliet, Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Ett språkrav för språkutveckling (SOU 2024:78)

Er beteckning: S2024/02115

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen tillstyrker i stora drag de förslag som betänkandet framför, men instämmer samtidigt i utredningens bedömning att det finns utmaningar och risker kopplat till förslaget, särskilt utifrån ett systemperspektiv. Förslaget bedöms inte lösa grundutmaningen med långtidsarbetslösa och andra som står långt från arbetsmarknaden eller rekryteringssvårigheterna inom äldreomsorgen.

Områdesbegränsning (Avsnitt 5.4 och 7.2)

Att åtgärda brister som råder inom äldreomsorgen är lovvärt och bra. Länsstyrelsen anser dock att inriktningen med fördel kan breddas till att adressera fler områden än det svenska språket eller yrkessvenska. Verksamheterna har själva god insikt i vilka kompetensområden som är bristande och vilka åtgärder som skulle råda bot på dessa. Möjlighet till insatser med en bredare behovstäckning riktade till anställda med utrikes bakgrund, där t.ex. yrkeskompetens och IT-kompetens kan rymmas, skulle kunna ge större och mer varaktig effekt på levererad kvalitet och upplevd trygghet inom omsorgen.

Ett språkrav överväger inte ett differentierat språkravs, eller ännu hellre kompetenskravs, träffbild i fråga om antal och bredd på den personal som skulle kunna kompetensutvecklas av stödet.

Länsstyrelsen ställer sig dock positiv till en hållning där självständig språkanvändning har behövlig kommunikation inom omsorgen som mål och mått, snarare än betyg från en specifik språkkurs.

Ansvarsfördelning (Avsnitt 9.2 och 10.1)

Med alla kommuners olika förutsättningar som utgångspunkt är Länsstyrelsens erfarenhet att mindre kommuner tenderar att ha färre administrativa funktioner att tillgå vid administration av statsbidrag. Som utredningen beskriver kan ansvaret komma att landa hos enhetschefer eller andra som redan arbetar i stressade verksamheter, och som inte har utbildning eller sakkunskap om språkutveckling.

Förslaget adresserar inte heller grundproblematiken med nuvarande utbildningssystem som i dagsläget möjliggör för individer att examinera utan tillräckliga kunskaper i svenska. Att rikta insatser mot Komvux skulle inte bara höja språkkunskaperna hos dom som ska jobba inom omsorgen utan för samtliga nyanlända.

Enligt länsstyrelsen behöver det tydliggöras när verksamheten sammantaget inte anses uppnå språklyftets intentioner.

Tidsbegränsning (Avsnitt 13.10)

Länsstyrelsen efterfrågar tydligare beskrivning av hur länge enskilda medarbetare kan anses omfattas av insatsen. Finns stödformen kvar i sju år, hinner hela arbetsgruppen "lyftas" om åtta procent av personalen med dessa behov kan genomgå utbildningen samtidigt. I exemplet med i genomsnitt fem veckor, 44 timmar årligen, skulle hela gruppen blivit självständiga språkanvändare och uppnått Gers B2.1 först efter sju år, eller 13 år med alternativt kostnadsscenario.

Förslaget bör ställas i relation till den översyn av befintliga språkutbildningar inom Komvux och gymnasiet som har aviserats.

Praktiskt genomförande (Avsnitt 5.4)

Erfarenheten visar att det vid tidigare satsningar med sökbara statliga ersättningar, är svårt för i synnerhet små kommuner att ansöka om avsatta medel utifrån bristande administrativa resurser. Förfarandet måste med nödvändighet vara så enkelt att även små, resurssvaga enheter kan tillgodogöra sig stödet.

Jämställdhet (Avsnitt 13.16)

Länsstyrelsen instämmer i utredningens slutsatser att förslaget bidrar till de jämställdhetspolitiska målen. Detta speciellt som äldreomsorgen i högre grad skulle kunna utgöra en väg in, och sprängbräda ut på arbetsmarknaden generellt, när förslaget fått

önskad kompetenshöjande effekt för, de övervägande kvinnliga, arbetstagarna.

Kumulativa effekter (Avsnitt 13)

Slutligen efterfrågar Länsstyrelsen en analys av hur förslagen i promemorian förhåller sig till andra pågående och tidigare insatser på området samt andra förslag som nyligen remitterats, utreds eller föreslås utredas för att relevanta omständigheter och möjliga effekter av enskilda förslag inte ska förbises.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av Daniel Gustafsson länsråd, med integrationsutvecklare Assar Häggbladh som föredragande. I den slutliga handläggningen har även integrationsutvecklare Hanna Norberg och enhetschef Stina Esselström medverkat.